

SILVANA DE MARI

PASKUTINIS ORKAS

I KNYGA

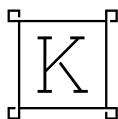
PASKUTINIS
ORKAS

UDK 821.131.1-93
De201

Versta iš:
Silvana de Mari
L'ULTIMO ORCO
Adriano Salani Editore S.p.A.,
Milano, 2011

*Visoms mūsų mamoms,
netobuloms, piktoms, nepakenčiamoms,
nuostabioms,
už visą meilę, kurią jos mums davė,
ir už tai, ko negalėjo duoti,
kai būdavo pernelyg pavargusios ir apimtos nevilties.*

Knygos leidimą remia Lietuvos kultūros taryba

LIETUVOS
KULTŪROS
TARYBA

ISBN 978-609-441-349-0

© Tekstas, Silvana de Mari, 2011
© Viršelio iliustracija, Ferenc B. Regös
© Adriano Salani Editore S.p.A., 2011
Išleista susitarus su *Grandi & Associati*.
© Vertimas į lietuvių kalbą, Laura Vilkaitė, 2015
© Leidykla „Nieko rimto“, 2015

Silvana De Mari

PASKUTINIS ORKAS

Iš italų kalbos vertė Laura Vilkaitė

Vilnius
2015

I KNYGA

LOKYS IR VILKAS

– Ei, Kapitone, – pasakė Lisentrailis, – žinai, tik tie, kurie visiškai nieko niekada nedaro, nieko nepraranda ir lieka, kokie buvę. Net Tasai, kuris sukūrė Visatą, bedirbdamas kokio piršto ar danties tikrai neteko.

Jodamas Daligaro samdomų karių būrio priešakyje – vadovaudamas Prakeiktojo Elfo persekiojimui – kapitonas Rankstrailis, dar vadinamas Lokiu, mėgino prisiminti, kiek metų jau ieško šito elfo.

Iš tiesų tai bandė prisiminti, kada pirmą kartą išgirdo apie jį kalbant, nes juk jo gyvenime turėjo būti laikai, kai negirdėjo nė minint to raganiaus.

Pasistengęs sugraibė vieną prisiminimą. Tada dar buvo vaikas Varilės miesto Išoriniame Rate. Tą dieną, kai gimė jo sesutė Fjama, ponija Gudzarija, pasakiusi, kad elfai – uodeguoti visų žmonijos nelaimių kaltininkai, prabilo apie jį, Prakeiktąjį, žmonių priešą ir jų vištų žudiką.

Antrą kartą išgirdo minint elfą tą dieną, kai pasidarė laidynė ir pradėjo šlovingą brakonieriaus karjerą. Tą dien padovanojo truputėlį medaus vienam iš daugybės elgetų, besiglaudžiančių tarp miesto sienų, vienam iš tų nesuskaičiuojamų išmaldos prašytojų, kuris vilkosi kiek šokčiodamas, kaip ir visi, kurių pėdos suluošintos budelio. Vyras kone leidosi bėgti jam iš paskos nevienodo dydžio žingsneliais, jausdamas nenumaldomą poreikį padėkoti ir dar stipresnį – papasakoti apie jį, persekiojamąjį, patį galingiausią iš visų elfų karių, kurį sena pranašystė skelbia vieninteliu būsimu praeities atgaivintoju ir ateities išsaugotoju.

Kapitonas Rankstrailis, dar vadinamas Lokiu, lengvosios Daligaro kavalerijos vadas, prisiekė, kad šį kartą sučiups tą Prakeiktąjį Elfą, sučiups ir pristatys jį dar labiau prakeiktajam Teisėjui-Valdytojui. Taip bent jau juos paliks ramybėje,

jį ir jo karius, ir jie bus laisvi grįžti namo ir stengtis išlaikyti orkų kariuomenes kuo toliau nuo ūkių ir kalvų, kur vaikai gano bandas, o moterys nešasi vandenį iš fontanų, kuo toliau nuo vargstančių žmonių ir kenčiančių žemių.

Būtent tuo metu visi – elfas priekyje, o jie iš paskos – išlindo iš Dogono tarpeklio. Priešais juos pasirodė aukštas ir gražus Varilės miestas, apjuostas gynybinių sienų, drauge su milžinišku mėnuliu atsispindintis ryžių laukų vandenyje.

Išorinis Ratas liepsnojo. Miestą buvo užpuolę ištisi būriai orkų, kurie anksčiau ar vėliau pastebės lengvąją Daligaro kavaleriją ir šuoliais pasileis jų link.

Kapitonas Rankstrailis pagalvojo, kad vertėtų sustoti, taip galbūt pavyktų išgelbėti savo vyrus. Dar kiek, ir orkų sargybiniai juos pastebės, o priešų buvo ne koks būrelis, bet ištisa kariuomenė, jų gi tebuvo tik būrys prastai ginkluotų vyrų.

Kapitonas Rankstrailis pagalvojo, kad jei nesustos, kiekvieną akimirką gali pasigirsti orkų ragų garsai, ir jis žinos, kad elfo sąžatė užsidarė, kad jis į juos pakliuvo ir dėl to dabar visi jo vyrai mirs.

Tačiau paskui pagalvojo, kad sustoti – baisi mintis, nes labiausiai norėjo gelbėti savo degantį miestą ar bent jau žūti drauge su juo.

Elfas nesustojęs, nesulėtino žirgo, išsitraukė kaip deglas tamsoje žibantį kardą ir toliau šuoliavo lengvosios Daligaro kavalerijos priešaky, po milžinišku mėnuliu, atsispindinčiu ryžių laukuose, degančio, agonijos apimto miesto ir jį sugriauti nusprendusios orkų kariuomenės link.

DIRMAS SKYRIUS

Kapitonas Rankstrailis, dar vadinamas Lokiu, lengvosios Daligaro kavalerijos vadas, kaip ir bent pusė kitų samdomų karių, buvo kilęs iš Paribių, kur Žinomos Žemės jungiasi su Nežinomomis Žemėmis.

Praeityje ten būta gynybinių sienų ir ginkluotų jas saugančių vyrų. Tačiau Nesibaigiantieji Lietūs, prieš kelerius metus sutrikdę pasaulį, nuplovė Paribių su visomis jų sargybinių būdelėmis ir bokštais, anksčiau kilusiais vienodais atstumais. Permirkę vandenyje nedideli malkų ir šiaudų ryšeliai, turėję būti uždegti, jei pasirodytų priešas, pavirto mažyčiais plausteliais ir nebeliko nieko, kas įspėtų Žmonių pasaulį apie pavojų.

Karių būriams buvo liepta atsitraukti, tvirtovės apgriuvo, jas užėmė varlės, kopūstai supuvo purve, o kviečiai taip ir neužaugo.

Skurdas užvaldė žemę, o drauge su skurdu, genami alkio ir žmonių neatsargumo, būriais ir gaujomis ėmė veržtis orkai, kuriuos sustabdyti tebuvo likusios nebent varlės.

Ištisos šeimos bėgo nuo užpuolių, žiaurumo ir beprotybės tų, kuriems naikinimas buvo vienintelis užsiėmimas ir vienintelis džiaugsmo šaltinis, o pabėgusios klajojo visų vaikomos, kol galiausiai kaip į akmenuotą pakrantę išmesti skenduoliai prisiglausdavo Varilės miesto Išoriniame Rate.

Kapitonas Rankstrailis negalėjo prisiminti, kada pirmą kartą pamatė Varilę – jis buvo vos kelių dienų amžiaus, kai

jo šeima paliko Žinomų Žemių Paribius. Jis gyveno savo nedideliame pasaulėlyje, susidedančiame iš pieno skonio, mamos kvapo ir nugaros, prie kurios buvo pririšta jo nešyklė – maišas, pasiūtas iš senų marškinių ir perrištas ilga pintos odos juostele. Kartais tai būdavo jo mamos nugara, tačiau dažniau – tėvo, tomis nesibaigiančio ėjimo dienomis jis galėjo juodu atskirti iš ritmingų jį liūliuojančių žingsnių ir lopšinę dainuojančio balso tembro.

Jo šeima buvo viena iš daugybės šeimų, kurios leidosi bėgti nuo orkų, viena iš daugybės vienodų istorijų apie riksmus nakties metu, nuo kirvių smūgių virstančias duris, vištidedė degančias vištas ir tas liepsnas, nekvepiančias nei vištiena, nei rozmariniais.

Į Varilę jie visi trys atkeliavo šviesią pavasario pradžios pavakarę, prieš pat saulei nusileidžiant už žydinčių migdolų kalvos, virš kurios kilo milžiniškos balto marmuro miesto sienos. Ryžių laukų vanduo atspindėjo miestą ir dangų ir kūrė įspūdį, kad pasaulis kaba įstrigęs ore, pilname žydrumos, virstančios auksu, saulei leidžiantis už horizonto.

Jei Rankstrailis tądien ir atkreipė dėmesį į miesto sienas, jos jį sudomino ne ką labiau nei gimtojo kaimo vištidžių sienos, bent neatrodė, kad jam rūpėtų – vaikas ir toliau snaudė savo marškinių atraižoje. Vis dėlto jis puikiai prisiminė tą dieną. Pirmas Varilės vaizdas, baltos marmuro sienos, dėkingumas miestui, kuris, nors ir nebuvo jų namai, maloniai priglaudė klajoklius, mandagiai leido jiems pasilikti, jiems, pabėgėliams be žemės, – visa tai virto istorija, kurią tėvas tyliu balsu kas vakarą pasakodavo sūnui prieš miegą.

Dar nuo vaikystės Rankstrailis galvojo, kad Varilė yra jo miestas, jo žemė, vieta, dėl kurios kautis jam būtų garbė. Jei kas būtų davęs rinktis, dėl ko mirti, būtų pasirinkęs Varilę.

Dar būdamas vaikas jis kartais klausdavo savęs, kas nutiks po mirties.

Iš berniukščių, žaidžiančių riterius, buvo girdėjęs, kad dėl savosios žemės žuvusiems didvyriams dievai dovana palaimą. Šitas žodis buvo labai neaiškus, bet Rankstrailis nusprendė, kad tikriausiai jis reiškia, jog su tavimi gerai elgiamasi ir bent kartą ne tik kad turi dešrelių, džiovintų figų, šviežio ožkos sūrio ir ypač medaus (to nuostabaus saldumo), bet ir gauni jų, kiek tik tai nori.

Medų Rankstrailis atrado dieną prieš gimstant sesutei Fjamai. Tai buvo saulėtas rytas, jis kaip visada lydėjo skalbėja dirbančią mamą į neseniai valdovu išrinkto princo Erktoro pilį ir padėjo jai nešti didžiulį krepšį skalbinių. Princo dvaras kilo Citadelės viduje – pačiame į tris žiedus sudalinto miesto centre. Citadelę juosė Vidurinis Ratas ir Išorinis Ratas.

Citadelė, apsupta ir saugoma kitų miesto dalių, buvo aukštutinė miesto dalis, seniausias ir didingiausias jo branduolys. Čia kilo didikų vilos, išgražintos ištaigingomis kolonadomis ir apsuptos vešlių sodų. Fontanai tryško tarp laukinių citrinmedžių ir apelsinmedžių, kuriais buvo apšodinti akmenimis grįsti takai.

Rankstrailis buvo ne pagal metus aukštas ir stiprus, kaip ir nemaža kitų iš Paribių kilusių vaikų. Jis jau eidavo atnešti vandens, skaldydavo malkas ir padėdavo mamai

nešioti skalbinių krepšį. Kiek tik Rankstrailis atsiminė, mama visada buvo skalbėja; bet staiga jos pilvas pradėjo pūstis ir, kaip Rankstrailis suprato iš kaimynių kalbų, tai reiškė, kad pilve gyvena vaikutis, dar per mažas, kad pats gyventų pasaulyje, kaip kad Rankstrailis. Mama nebegalėjo visko daryti taip, kaip anksčiau. Vanduo jai rodėsi per šaltas, skalbtuvė – per žema, o, svarbiausia, skalbinių krepšys – nepakeliamai sunkus. Todėl Rankstrailis, anksčiau sekiojęs mamą tik dėl draugijos, savo pasididžiavimui pasidarė nepamainomas. Taip mama galėjo ir toliau dirbti skalbėja, o šis amatas garantavo šeimai šiokią tokią vakarienę, kartais net ir pusryčius, nes nors tėvas buvo puikiai įvaldęs staliaus amatą, ne visi jo užsakovai taip pat puikiai jam mokėdavo.

Rankstrailis nežinojo, kiek jam metų – vargšai metų neskaičiuodavo, gal buvo penkerių, gal šešerių. Atmetus verksmus ankstyvoje vaikystėje, nebuvo išleidęs beveik nė garso. Dar nebuvo ištaręs nė žodžio, juokdavosi taip pat retai, o kad pravertų burną verksmui, buvo retenybė.

Dažniausiai pono Erktoro namuose jų laukdavo nuožmi ūkvedė, kuri sprindis po sprindžio apžiūrėdavo visus skalbinius, ieškodama neįžiūrimų dėmių, kad galėtų pasakyti skalbėjai, jog ši esanti nevala, ir mokėti jai mažiau. Tądien netikėtai didžiojoje drabužinėje jie sutiko pačią kilmingąją ir nuostabiąją rūmų damą Liučilą. Ji pasakė, kad viskas puiku ir kad jo mamai bus sumokėta dvylika monetų, tai yra, kaip dejuodama pareiškė ūkvedė, daugiau nei dvigubai tiek, kiek buvo sutarta. Dama buvo gerokai aukštesnė už Rankstrailio mamą, taip pat turėjo didelį pilvą

ir šypsojosi. Jos plaukai buvo šviesūs, nuo tekančios saulės spindulių akimirka aplink galvą susuktos kasos sužvilgo kaip karūna. Skalbėjos suknelė buvo pasiūta iš susiūtų šviesiau ir tamsiau rudų, pilkų ir juodų lopų ir priminė Varilės kalvas rudenį – jų kvadratinius laukus, kurie atrodydavo, lyg būtų skirtingų rudų atspalvių, nelygu kuria kryptimi buvo arta. O damos suknia buvo lygios baltos spalvos, nusėta mažais baltais apvaliais daikčiukais, spindinčiais kaip kalvos tais retais atvejais, kai jas nuklodavo sniegas. Tų pačių rutuliukų buvo ir jos plaukuose, kad prilaikytų kasas, čia jie dar labiau atspindėjo šviesą.

– Koks šaunus jūsų sūnus! Nešioja už jus pintinę! Jis jums turėtų būti tikra paguoda! – pasakė dama, o Rankstrailio mama išraudo kaip burokas.

Rankstrailį šitie žodžiai truputį nustebino, bet labai jam patiko. Tai buvo pirmas kartas, kai į mamą buvo kreiptasi „jūs“, nes niekas nesakydavo „jūs“ skalbėjoms, ir Rankstrailis suprato, kad tai vienas iš tų dalykų, kurie gal ir nepripildo skrandžio, bet teikia malonumą, visai kaip šviežios duonos kvapas ar prie židinio žiemą šylančios kojos.

– Aš irgi jau netrukus turėsiu savo pirmąjį vaikelį, – tęsė dama, nė kiek nesutrikusi dėl mamos tylėjimo. – Tikiuosi, kad ir manasis bus toks stiprus kaip jūsiškis ir dar toks protingas. Žinot, jei gims berniukas, pavadinsiu jį Eriku. Matau, ir jūs laukiatės dar vieno vaikelio. Kada jis turėtų gimti?

Mama tebetylėjo. Rankstrailis ją gerai pažinojo, taigi suprato, kad ji suakmenėjo dėl to, ką tėvas vadino kuklumu, tai tokia visiškos baimės rūšis, kurią mama pajusdavo

De Mari, Silvana

De201 Paskutinis orkas. I knyga / De Mari, Silvana; iš italų kalbos vertė Laura Vilkaitė; viršelio dailininkas Ferenc B. Regős. – Vilnius: Nieko rimto, 2015. – 264 p.

Rankstrailis labai myli savo mamą, tėtį, sesę ir broliuką ir padarytų viską, kad jie būtų sotūs ir laimingi. Iš pradžių tenka slapta medžioti, kad išmaitintų šeimą, nors tai ir draudžiama. Vėliau, trūkstant pinigų tėčio vaistams, jaunuolis išsiruošia tapti pėstininku – taip galės ne tik siųsti pinigų namo, bet ir ginti žmones nuo žiaurių ir nekenčiamų orkų. Nors jį auklėjo būti taikiam, Rankstrailis supranta, kad gyvenime dažnai tenka kovoti. Tačiau išmokti atskirti blogį nuo gėrio ir atsilaikyti prieš neteisybę kartais gali būti sunku.

Šis pasakojimas – knygos „Paskutinis elfas“ tęsinys, tačiau jį galima skaityti ir atskirai – čia veikia kiti herojai ir pristatomas visai kitas požiūris į įvykius. Nuotykių istorija susilaukė didelio kritikų dėmesio ir apdovanojimų.

Italų rašytoja Silvana De Mari (g. 1953 m.) dirbo chirurge Italijoje ir savanoriavo Etiopijoje. Supratusi, kad sielos žaizdos kamuoja ne mažiau nei kūno žaizdos, pradėjo užsiiminėti psichoterapija. Matydama, kiek žemėje liūdesio ir skausmo, nusprendė rašyti pasakas apie neteisybę, persekiojimus, diskriminaciją ir maištą.

Skaitykite visą seriją:

Paskutinis elfas
Paskutinis orkas. I knyga
Paskutinis orkas. II knyga
Paskutinis orkas. III knyga

Redaktorė **Mimoza Kligienė**
Korektorė **Eglė Devižytė**
Maketavo „**Nieko rimto**“ dizaino grupė

Tiražas 1500 egz.
Išleido leidykla „Nieko rimto“
Dūmų g. 3A, LT-11119 Vilnius
www.niekorimto.lt
Spausdino UAB BALTO print
Utenos g. 41A, LT-08217 Vilnius

Deja, kardų, kurių ašmenys buvo neblogos kokybės, rankenos būdavo puošiamos ornamentais, beveik visada sidabriniais ar alaviniais, o geriausio plieno kardų – net ir auksiniais. Rankstrailis visa širdimi nekentė bet kokių įmantrybių. Kardas buvo kardas – jis bus suteptas kažkieno krauju ir kad ir koks tas žmogus apgailėtinas, jis vis vien būtybė, kurią motina išnešiojo savo įščiose. Jokios sidabro ar aukso puošmenos neturėjo garbinti žudynių.

Žmonių pasauliui gresia pavojus: pavojingos orkų gaujos puldinėja kaimus ir miestelius. Iš šių pabaisų gailėsčio nėra ko laukti, telieka bėgti.

Rankstrailio tėvai irgi kadaise spruko nuo orkų, palikę namus. Sau jis pasižada: užaugęs taps kariu ir gins visus nekaltuosius – kol paskutinis orkas žemėje prašys jo pasigailėti.

Tačiau karys turi klausyti valdovo įsakymų. Rankstrailiui liepta palikti orkus ir vytis elfą su drakonu, kurie neva kalti dėl visų pasaulio negandų. Tačiau ar jie iš tiesų tokie blogi, kaip žmonės pasakoja? Ar juos persekioti teisinga?

**TARPTAUTINĖS VAIKŲ IR JAUNIMO KNYGOS
TARYBOS (IBBY) PREMIJA**

**PRANCŪZŲ VAIKŲ LITERATŪROS PREMIJA
„PRIX SORCIÈRES“**

Norite sužinoti kitą istorijos pusę?

www.niekorimto.lt

Akcijos ir ypatingi pasiūlymai

Tik internetu

ISBN 978-609-441-349-0

9 786094 413490